

Szerkesztőség, kiadó- hivatal és nyomda... (Közlöny, Budapest)

UJKELLER

ESZÉD-POLITIKAI NAPILAP

Hermann Goldschmidt... (árak)

450 l... 240 l... 130 l... 45 l... (árak)

Blue... (reklám)

akát... (reklám)

ajánlok... (reklám)

gyárt- alul!!!... (reklám)

CLUJ... (reklám)

Szatmár... (reklám)

és vizes... (reklám)

Megnyilt... (reklám)

sidó... (reklám)

nyvtár... (reklám)

reggel 8-tól... (reklám)

1999... (reklám)

lampa!... (reklám)

249. szám

Csaj (Közlöny) 5683. Chesvan 21

1922 November 12. Vasárnap

A frank van soron

Iris Kaczér Illés

Aki szelet vet, vihart arat. Aki vihart vet, egyelőre csak szelet. A francia reakció elvetette a vihart Németországban, a vihar végigégett a germánok földjén s a Keleti tenger felé a Rajnaig, Hamburgtól Wiesbadenig mindent leégett. Ez a francia reakció mintha el is érte volna a célját: Németországot boldussá tette és ha nemis katolikus, féljé meddig reakciós a Németország, időre képtelené vált minden ravánra és Loucheur — ugyanez a Loucheur, aki Rathenauval megkötötte a wiesbadeni egyezményt — a raván ravánját trombitálja a kamrai fülébe: meg kell tartanunk a rajnai tartományokat, biztosítani kell a határokat, ha mindjárt milliárdokat veszít is Franciaország. Az egykori ujjáépítési miniszter, aki turbukotó galambbá szelidült Wiesbadenben, hogy szembekerült német kollégájával, most okádja a horrort és a hisztériát: biztosítaniunk kell a békét és a határokat. Ami a békét illeti, azt ilyenmód sikerült is biztosítani Franciaországnak: a Koldus Németország, amely száz márkájáért már csak hetedfél svájci ezanumot kap, egyhamar nem tud — hogy nem fog-e, más kérdés — háborút kezdeni. Ami azonban a határokat — értjük Loucheur hisztériáját és Poincaré viharos terrorját, melyet a francia kamera felállva tapasztalt meg: a francia határokat nem védi meg a Rajnaig tolt Franciaország; a vihar, amely német földön dúl, átindult a Rajnán és hupp-hopp, estére, mire Páris éber kamarája kicsit mulatni tér, már ott-táncol az Eiffel szikra antécéa és bejelenti magát a holnapi Franciaországnak. Bizonny a Rajna alig állja útját a viharoknak, akkor se tudta ezt megosztatni, amikor a német szájak zugták a Wachtsteinheint és most se tudja, hogy a komor dalt átfraudeitották. Még ha a Montblanc Alpesei meredezemnek Franciaország és Németország között! De ezek az Alpok a svájci határon vannak és itt nyújtanak védelmet, nemis Franciaország felé, de Svájc számára.

És e pillanatban nem is a háború viharáról van szó, ezt a vihart végére is emberi agyak termelik ki mesterségesen, emberi agyak nyergetik meg s az ember, ha kell — példa is van erre: Hannibál, Cézár és Napoleon — az Alpok jeges nyergét is meghágja. Ma már egy súlyosabb és megállíthatatlanabb viharáramról van szó, a gazdasági leromlás, a leszegényedés, a pénzügyi összeomlás avatáráról, amely még ma fékevesztetlen roham fel és alá német földön, de egy egy hideg szelet már átlövedgoltat a határon s ezek a vad északi lovasok nem állnak meg Páris határában, mint Kluck tábornagy lovasai annakidején és ezeket a hunnokat, akik be-betörnek nyugat kapuin, meg nem állítja se Joffre, se Foch és semilyen Rajna, Marne, vagy Verdun.

A kamara már érzi ezt. Azért tapasztal olyan vesszét Poincarének és Loucheurnak. Mert Poincaré és Loucheur tisztán tudja, mi következik. Poincaré csak politikus, ő csak politikai frazeológiával érezteti körülhatárolt tudását, de Loucheur egyáltalán pénzügyi elme: ő azonban

Világosról

irtak nekünk és kívánom: bár lenne mindenütt néhány olyan lelkes, gondolkodó ember, mint ez a világosi, kinek szívén gondolatok vannak és el tudom képzelni, ha van dolgozó napjának szabad pillanata azon szétréz magában és amit ottan talál, szétszantaná mindenkinek. A nevé nem mondom meg, gondolom maga se kívánja, mert a tervező emberek szeretnek hallgatni, legjobban magukról és csöndben építik saját életüket és csöndben hordják a téglát más életék renyhén emelkedő épületéhez. Mindgy a neve, beszél helyette a jó szándék és a gondolkodás, azzal mutatom be mindenkinek, aki szereti a szép terveket, tiszteli a kulturát, szívesen lép előre a jó uton és mindig megnyitja magát, ha tanulni lehet. Am az ilyen embereknek kinyitom a világosi levelet és elmondom egyszerű szóval az egyszerű tervet, mely ismétlem, messze a kis városkában, csöndben gondolkodó emberben született, szerény, de előrelendítő és megzavartóló méltó. Nekem külön ügyem, mondhatnám szívügyem, mert közös barátokról esik szó benne, a könyvről és ha nem is ismerem a világoti ügyvédet, aki a levelet írta, jobbarátom és ismerősöm, hiszen ő is azon töri a fejét, hogyan lehetne a zsidó könyvet megcsudáltatni, megszerettetni, hogyan lehetne elvinni a közönyösökhöz, akik nyakig merülnek bele az élet napi dolgába, üzletekbe, spekulációkba, valutába, vámba és ha lefekszenek, rineszen szomszédságukba a könyv, mint merem állítani, ott van minden este világosi ügyvédem kezében. Igenis: én most a könyvet fogom dicsérni, megvallom őszintén, jó alkalom nekem a világosi levél, amelyik panasolja, hogy a zsidó nem olvas zsidó könyvet és tanácsot is mond: hogyan olvashatna mégis. Igaza van:

„Még ha milliárdokat veszít is Franciaország.” Még ha — mondja Loucheur, de biztos, hogy nem még és nem ha, mert a milliárdok már ott-szegénykeznek a költségvetés feneketlen rovata felett és ereket a milliárdokat újabb milliárdok követik. Franciaország tudatosan és természetesen volt körülhatárolt a jóvátételi kérdésben, tudatosan és természetesen tette tönkre Németországot, szinte éretni lehetett, hogy nem is az a fontos, hogy Németország valóban megfizessen minden fisesztőt, de az, hogy Németország tönkrementjen. És Németország szoracára tönkrement abba is, hogy fizetnie kellett volna és hogy Franciaország minden nagyobb engedelménykérésnél körülhatárolt volt. A francia politika mindant erre az egy kártyára tett fel: Németországnak egy pillanatra se szabad éreznie se enyhülést, se könyörületet. Ha kell, ez a reakció szembeállított volt szövetségessé, a gazdag Angliával és a még duabb Amerikával, hidegebbé teszi a viszonyt az olaszokkal és sziklakat görget egész Európa ujjáépítése elő és amikor erre van szükség, tiltott játékokat és a közelkeleten s az ozmán nacionalizmus hásmögött kezét fog az orosz bolsevizmussal, amelye; pedig Genuában is, Hagában is az ő fellépése gáncsol el. És mindent egyért: hogy Németországot rontsa, megalkossa, szegényre és kaotikussá tegye. És a francia reakció győz: körülötte minden elbukik, az angol demokrácia és

egyetlen népnek sincs annyi köze a könyvhöz, mint a zsidónak és annak, akik nálam jobban tudják, hogy a zsidót a mi nagy és szent könyveink tartották meg magunknak: talán régen elvesztünk volna, ha a betűk millió fonala nem szóló igéző függőnyt közénk és a más kulturák közé. Azt hiszem, aki olvasta Flaubertet, vagy Zolát, vagy mit tudom én Brödy Sándort, az nem maradhat magának adósa azzal, hogy ne olvassa Perezet, Bialikot, Anskit, Brodot, vagy ha tetszik, Wassermann. És igaz, a levél is írja, sokan olvasnának, de drága a könyv és a drága élet mindig a kulturális szükségletekből pótolja magát. Ezért kell, és ezt ajánlja a levél, zsidó népkönyvtár, amelyet a megyei csoport száz, kétszáz, vagy akár több jó zsidó könyvből állít össze, azután kiadja 20—25-ös turnusokban a helyi csoportnak albréltve, alacsony kölcsöndíjért, amit mindenki meg tud fizetni. És ha a huszonöt könyvet végigolvasta a helyi csoport minden könyvbarátja, jöjjön az új huszonöt könyv, aztán megint az új. Okos terv, mert keresztülvihető: alacsony díjért elolvashat mindenki mindent, amit olvasnia kell és amit olvas szívesen és a megyei csoport se jár rosszul, mert a kölcsöndíjből megtérül a könyvek ára, még haszna is van, mert ingyen marad a szép zsidó könyvtár. Világosan gondolta ki egy gondolkodó zsidó ember, nyilván, mert szereti a könyvet és szereti a kulturát. Megérdemli igazán, hogy legyenek sokan, akik maguk is megteszik a magukét az egyetemes zsidó kulturáért, az őt kincsért: a könyvért. Mert a könyvvel, nem bánom, ha kérdéseknek is tetszik, a legtöbb rokonságunk mégis nekünk van! (s—l)

földre is. A márka után a francia frank van soron. Már kezd morosolódni, már herdi veszíteni magától a talajt. Egy hét alatt harminc-hét, harminchát, harminöt, harmincegy svájci szentimra zülük lefele. És ha egy valuta megkezdte a zülést... Loucheur helyesen írta: Franciaország fejtérszülhet a milliárdokra, amiket el kell vasztania. Ezek a milliárdok: az első akció a francia reakcióra.

LEGUJABB

Bonar Law a Palesztina-mandátumról

London, november 11. Bonar Law angol miniszterelnök tegnap tartotta meg belgort programbeszédét Londonban. A miniszterelnök többek között kijelentette, hogy a kormány keleti politikája változatlan marad. Különösen vonatkozik ez a palesztinai és mezopotámiai mandátumokra, mert a kormánynak semmi oka sincs, hogy azokon a legékezebb mértékben is változtasson.

Angora ragaszkodik Konstantinápoly kiürítéséhez

Konstantinápoly, november 11. Az angorai kormány válaszlát a szövetségeseknek és fentartotta követeléseit Konstantinápoly kiürítését és a szövetséges hadsereg altávolítását illetleg. Francia katonai körökben az a vélemény, hogy a szövetségesek katonai ereje Konstantinápolyban elégséges a kemalisták esetleges katonai akcióinak megállítására. Érdekes, hogy a moszkvai kormány bolsevik csapatokat beosztott rendelkezésére a kemalistáknak, hogy azokat minden eshetőségre felhasználhassák. Lapzártakor érkezett a hír, hogy kemalista csapatok Osznak mellett elvették a kábelátvitelt. (RTI)

Három német bankár a jóvátételi fizetések megszüntetését ajánlja

Berlin, nov. 11. Három bankár, Vessering, Dubois és Kamanka szakvéleményt terjesztettek elő a kormányhoz a márka stabilizálásáról. Ebben annak a nézetüknek adnak kifejezést, hogy a márka megszilárdítása kizárólag a papirinfláció és a kereskedelmi mérleg passziválásának megszüntetésével érhető el. Ezenkívül szigorúan kell takarékoskodni az államháztartásban. Ha ezeket a feltételeket megvalósítják, akkor lehetővé válik, hogy számmillió aranyárka tőkével új pénzkiadásokat állítsanak fel. Rendkívül figyelemreméltó a három bankárnak az a véleménye, hogy míg az államháztartásban nem mutatkozik fölösleg, a jóvátételi törlesztések fizesztését sajtuntessék be.

Mehékülnek a görögök és az örmények

Konstantinápoly, nov. 11. Ma reggel óta a görög és az örmény lakosság menekül a fővárosból. Száznál több antikemalista török lelkes is az angol nagykövetségen keresett menedékhelyet. Az andokok általában támogatják a földöntutókat. Egy hadihajó 7000 menekültet vett föl fedélzetére.

Lakásbotrány, mely nem akar végetérni

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A megszokott lakásbotrányoknál is botrányosabb az a lakásügy, amelyről most hírt adunk. Botrányosabb azért, mert egy köztisztviselőtől álló és közérdekű hivatalát teljesítő női szűz, mert számtalanszor dezavualták benne megukat, nem teljesített ígéreteket, felelős állásban lévő állami hivatalnokok és mert ebben az ügyben egy zsidó ember egy zsidó nővel szemben olyan lelkiismeretlenül és olyan kiábrándítóan viselkedett, hogy efelől maga a keresztény és román Popov Adonisz lakáshivatali főnök nem győzött elegyet csodálkozni.

Az eset röviden a következő: Kats Rózi, a Tarbut orsz. zsidó iskolaegyesület gimnáziumának igazgatója már hosszú évek óta, a háború előtt is, a Ferenc József-utcai Fehér Bányai palotában lakott. Elpalota lakóinak sorsa ismeretes. Egy nagy vállalat megvásárolta a Fehér Bányát, szállodát csinált belőle és miután különböző fondorlatokkal kiűzötte, hogy az évek óta fennálló Fehér Bányai új háznak minősítsék, ezen az alapon, kitértette az összes lakókat.

Eldőleg azonban mindenkinek megígérték, hogy elhelyezik. Kats Rózinak is, aki csak ilyenkor nyugodott bele a kilakoltatásba. Mi sem természetesebb, minthogy Kats Rózi az ígért ellenére még aselőtt kitért az utcára, mielőtt más lakást adtak volna neki. És nemcsak egyedül őt, vele együtt édesanyját és nővérét is. Két hónapig mindhárom lakás nélkül állottak és hol itt, hol ott, ismerősöknel, rokonságnál aludtak. A törvényszék elnöke, a lakáshivatal elnöke és a lakáshivatal elnöke, akikhez Kats Rózi hajléktalanságában fordult és akiknél a Zsidó Nemzeti Szövetség is interveniált, megígérték, hogy Katsékát mielőbb lakáshoz juttatják. Ügyvédjük dr. Balázs Endre áldozatkészsége és fáradhatatlansága árán sikerült is végül keresztülvinniük, hogy Nierensfeld akadémikus utca Dorobanilor 11 szám alatti lévő házában egy megüresedett lakást nekik utaltak ki. A lakáshivatal megengedte, hogy Katsék beköltözzenek a lakásba, még mielőtt a hivatalas jogerőre válnék.

A háttérjajdonos azonban, Pordes ügyvéd, liberális képviselő utján rábírta a törvényszék elnökét, aki aselőtt megígérte Kats Rózinak, hogy elhelyezi őket, hogy a kiutalási végzést megsemmisítse. A törvényszéki ítélet azonban tett annyi concessiót Katsékának, hogy 15 napig, mely idő alatt esetleg lakáshoz juthatnak, még meghagyta őket a lakásban. A törvényszék, a keresztény és román törvényszék tett ennyi concessiót. Csak a zsidó Nierensfeld nem volt hajlandó még ennyire sem. Még a 15 napon belül, megváltoztatta a törvényszék végzését és amikor egyszer Kats Rózi nem volt odahaza, rendőroket hozatott és ki akarták tértetni Katsék bitorát az utcára. Gyors intervenció a lakáshivatali főnökkel — és a kiköltöztetés nem történt meg. Popov Adonisz lakáshivatali főnök szembeszállt, saját felelősségére, a törvényszéki határozattal. Mert a lakáshivatali főnökben volt emberi érzés. Még is mondta: „Talán tulmegyek a hatáskörömön, de mint ember, nem nézhetem el ezt az embertelenséget. És csodálkozom, nagyon csodálkozom, hogy egy zsidó ember így tud viselkedni zsidó embertársával szemben.” Akik ismerik Kats Rózit, hogy milyen disztinált, intelligens, közszeretetőben álló urinó, azok igazán értetlenül nézik Nierensfeld viselkedését.

— Ha Kolozsvárra jön, ne mulassza el felkeresni az Uj Kelet könyvostályát.

Nem oszlik fel a magyar fascistatábor

Friedrich nem törődik a belügyminiszeri felosztató rendelettel

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Budapest, november 11. A magyar kormány döntő lépésre határozta el magát az egyre hangosabbá váló „fascista tábor” ellen. Mára megjelent a belügyminiszeri rendelet, amelyben betiltja a fascista szervezkedést. Ez érthető. A mai magyar kormánynak bizonyára nagyon kényelmetlen, hogy akad az országban tábor, amely még nálánál is intranquillitásban küzd a zsidóság ellen és veszedelemes konkurrenciát csinál neki a kéréselhetetlen kereszténypolitika hirdetésében. A belügyminiszeri betiltó rendelettel a fascizmus ügye még koránt sincs lezárva a napirendről Magyarországon. Sőt, nem kell jótehetség hozzá, ha feltételezzük, hogy a rendelet csak fokozottabb tevékenységre fogja bírni a magyar fascistaikat, amint ez Friedrich István nyilatkozatából már előrevetítünk. Ha a kormány komolyan gondolná a fascizmus elleni küzdelmet, ha az irányzat ellen akarna harcolni, sem a fascista képviselőket és nemcsak a személyek ellen, akkor tetteikkel és nem gyöngy és kétértelmű rendelkezésekkel igyekeznék elnyomni minden megnyilatkozást, amely, ha más név alatt is, de két év óta tényleges fascizmust honosított meg Magyarországon.

A betiltó rendelet

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A belügyminiszer a székesfőváros polgármesteréhez a következő rendeletet intézte: Köztudomású, hogy „Magyar fascista tábor” elnevezéssel egy új egyesület, illetve szervezet van alakulóban és ennek közéleti célját a nyilvánosság előtt is ismertették, amivel egyesületi jellegű működést fejtenek ki,

holott látamosait alapszabályokkal nem rendelkeznek. Es ebből és a fennálló törvényes rendelkezésekre való hivatkozással, amelyek szerint alapszabályaik látamosa nélkül az egyesületek még ideiglenes működést sem fejthetnek ki, további működésüket betiltom és felbírom a polgármesteri, hogy a kezdeményezőiként ismeri Friedrich István képviselő és Pók János budapesti lakos utján szállítás fel a résztvevőket az egyesület további működésének beszüntetésére.

Nyilatkozik Friedrich

A szokatlannal erősebb intézkedés nagy feltűnést keltett a magyar politikai körökben. Friedrich István az egyik sajtótudósító iroda utján nyilatkozott is a belügyminiszeri betiltó rendeletről.

— A belügyminiszer ur rendelete — mondotta Friedrich — rendkívül meglepett. Nem tudom megérteni, milyen célt azaz ezzel szolgálja a kormány. A rendelet engem mint a magyarországi fascizmus ismeri kezemőnyezőjét aposztrofált. A fascista tábor nem egyesület és nem fejt ki egyesületi működést, hanem a lelkekben megerősödött irányzat, amelyet nagyon nehéz feloszlítani. A fascizmus eszméjét számos képviselő magárára vette, a nemzeti gyűlöletet ezt képviselni is fogjuk és

nincs módunkban a felosztató tekintetében a belügyminiszer ur kívánásának eleget tenni.

Nem oszlik fel, sőt most kapcsolódunk igazán össze. A fővárosi bizottsági tagok körül számosan csatlakoztak már eddig is a fascista táborhoz, akiket a polgármester nem fog tudni visszatéríteni.

Az ellenzék tehetetlen

A parasztpárt visszanyerte akciószabadságát. A közigazgatás reformja és a tisztviselő-státus

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Hónapok, sőt évek óta tartó tárgyalások után a mai ellenzéki pártok között még egyetlen kérdésben sem jött létre megállapodás. Utóljára akkor járt el egységesen az ellenzék, amikor Argetolanu inu tusa miatt az összes ellenzéki csoportok kivonultak a néppárti parlamentből, akkor is az egység kovácsai a mai kormányok, a liberálisok voltak. A zsidó kétségbeesett erőidőddel a legfontosabb tervek és ötletek alapján igyekeztek ellenzéki szövetséget, blokkot, fúziót vagy más módon közös harcoszertvet teremteni, mindenkor a legteljesebb tudással jártak a kísérletek. Jellemző és elszomorító tény ez a romániai demokrata közvélemény számára és joggal hivatkozik nap-nap után a reakció sajtója az ellenzék tehetetlenségére, amelynek oka, a liberálisok szerint, a pártok elvtelensége, a demokrácia igaz hívei szerint a praktikus politikai érettség hiánya.

Az utolsó napokban ismét a nemzeti pártban és a parasztpártban eszélődött a közvélemény haladottabb része. A két párt elvi és tárgyi meggyőzés ellenére sem tudta kikerülni a tanácskozásból azt a politikai egyezményt, amely a mai rendszer közeli megváltoztatását eredményezheti és kétségkívül személyi, vagy kisebb gyakorlati érdekek elvi elhatározások miatt végleg elváltak.

Tegnap érkezett meg Bukarestba

Maniu Gyula válasza, amelyet Popovici Mihály adott át a parasztpártnak. A válasz nem volt kielégítő, a parasztpárt este vezetőségi gyűlést tartott, amelyről a következő hivatalos közleményt adták ki:

A parasztpárti végrehajtó bizottságának tegnapi ülése este 11 óráig tartott. A bizottság sajnálattal konstataálja, hogy bizonyos okokból, amelyekre később majd rá fogunk mutatni, nem tudtak precíz meggyezést létesíteni a nemzeti párttal. Ezért a parasztpárt megszünteti a tárgyalásokat és fentartja teljes akciószabadságát.

Ezzel minden további kombinációk, amelyekbe Maniuk és Mihalachek kétségkívül kívánatos együttműködéséhez fűstek — elesnek.

Maniu és Jorga

tárgyalásai, amelyekről tegnap táviratok azt jelentették, hogy teljes meggyezést hoztak, még tartanak. El két csoport között látszólag alig van elvi eltérés, csak a mai kormány ellen alkalmazott harci eszközök alkalmazásában térnek el. Maniu mögött a választók hatalmas tömege áll, Jorga mögött — mindenképpen — az udvar és a megegyezés a hatalmat is a kezükbe juttatná.

A közigazgatási reformot

előkészítő bizottság folytatja tárgyalásait. A bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a községi képviselőtestületek

ben az asszonyok is birjanak tanácskozási joggal. A képviselőtestületeket általános, tükös, egyenlő és közvetlen választójoggal fogják megválasztani. A tanítók és lelkészek csak azon ülésekre lesznek hivatalosak, amelyekben iskola, vagy egyházi ügyeket fognak tárgyalni. A községi képviselőtestületeket csakis a legfőbb közigazgatási tanács rendelkezésére lehet felosztatni.

A tisztviselő státus a parlament előtt

Bukarest, november 11. A „Vilóru” a tisztviselői egységes státusára vonatkozó törvényjavaslatot, mint azt a kormány a tisztviselőknél megígérte volt, a parlament randes ülésén elé terjesztte. A javaslat mindenképpen eleget tesz a tisztviselői kör kívánásainak és a lehető legszélesebb körben érvényesíteni engedni a demokratikus eszméket. A javaslat elveit egy ötfüggetlen bizottság állapította meg, a folyó héten pedig megalkalult a parlamenti bizottság, amely behívja a tisztviselői képviselőit is, hogy együttesen végleges és meggyőző meggyezést a javaslatot, amely bevezeli az elmozdíthatatlanság elvét — a fejeletni eljárását kivéve — az előléptetés normáit szabályozza külön bizottságok javaslatai alapján.

Bukik Harding

Washington, nov. 11. Az amerikai választásokon a republikánusok 9 kormányzó állást vesztek. Egy kőatársági jelölt rendkívül elkeseredett bukásán öngyilkos lett. Az amerikai státus eddig 48 republikánus kormányzó, 43 demokrata, 4 ellenségi republikánus és 1 pártatlan képviselőből áll. Az új képviselőházban a kormány eddigi 167 főnyi többsége 15-re csökkent. Valószínűtlen tehát, hogy Hardinget újból megválaszassák elnöknek.

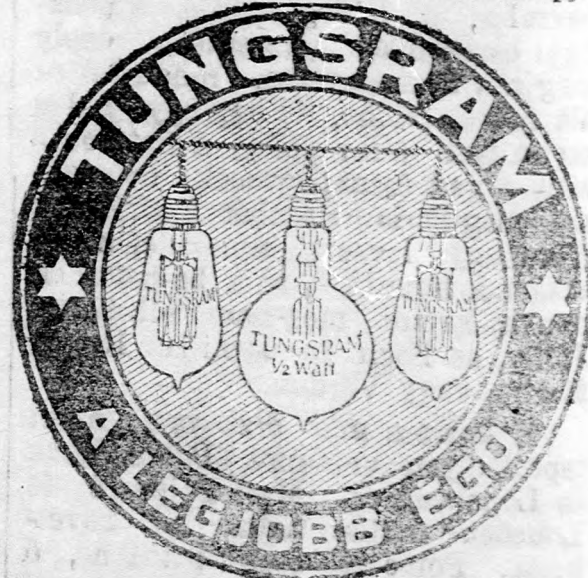
Alpesi állam alakul

Róma, november 11. Szennacióson érdekes és eredeti diplomáciai ötletet talált fel Mussolini miniszterelnök hivatalos lapjának mai száma. Az új miniszterelnök lebeszárta a felveti az az eszűt, hogy Észak-tirobból, Vorarlbergből, Salzbürgből, Karinthiából és Stájerországból alakítsák meg az Alpesi államot. A cikkítő kijelenti, hogy komoly külpolitikai körökben már szóba került ez a terv és kivételét nagyon is valószínűnek tartják. Allitólág Benes cseh külügyminiszer még Szanzerrel tárgyalt annakidején Auszria felosztásáról.

„Megszűnt a helyzet feszültsége”

Páris, nov. 11. A konstantinápolyi szövetséges főmegbízottak tárgyalásai Riffattal, Kemal pasci megbízottjával kielégítő eredményekkel bírtak. A tárgyaló felek megállapították, hogy a helyzet feszültsége megszűnt.

A Zsidó Nemzeti Alap országunk földjét akarja népünk köztulajdonába visszavásárolni, (aklé a föld, azé az ország!) a Keren Hajjeszód a fejlett európai állami élet alapját akarja lerakni e visszaváltott földön, a Tarbut-Kulturalap pedig a sivatagvándorlás nevelési alapja

Megérkeztek a legújabb párisi és bécsi modellek. Kalapalkításokat a legújabb divat szerint jutányosan vállalok. Masamód cikkek gyári árban kaphatók. Moskovits Rózsika Cluj—Kolozsvár, str. Memorandului (v. Unió utca) 9. sz. 1427

Romániába menekültek a szultán miniszterei

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Bukarest, november 11. Konstantinápolyból jelentik, hogy tegnap odaérkezett Mehmed Ali török exkülfügyminiszter és fivére volt tengerészeti miniszter. Mind a ketten a kemalista terror miatt menekültek el Konstantinápolyból.

A kábelvonal elvágása miatt Konstantinápolyból győren érkeznek a hírek. A szövetségesek Konstantinápolyban határozott hangon felhívást intéztek az angolai kormányhoz, hogy tartózkodjanak az egyezmények megsértésétől. Ha az angolai kormány tagadó választ ad, valószínűleg nyomban elrendelik a megszállt törökországban az ostromállapotot. Konstantinápolyban egyébként is izgatott a hangulat. Az angol csapatok feltűzött szorongással tüntettek Pera utcáiban. Ismét pása még Konstantinápolyban van, bár sat híresztelték, hogy Angorába utazott.

Nagy rémület Konstantinápolyban

London, november 11. Rifet pass, az angolai kormány konstantinápolyi kormányzója, a szövetséges főbiztosokhoz jegyzéket intézett, amelyben sürgeti beleegyezésüket, hogy minden görögöt kiutasítsanak Konstantinápolyból. Arra a hírre, hogy Musztafa Kamál pasa követeli a szövetséges csapatok kivonulását Konstantinápolyból, nagy lett a rémület. Konstantinápolyi táviratokat hírdül hozzák, hogy az angol, francia, olasz, görög és más nemzetiségű kereskedők, akik a szultán fenhatósága alatt éltek a török fővárosban, engedelmét kérték a főbiztosoktól, hogy sietve elhagyhassák Konstantinápolyt, mert félnék, hogy a törökök fel fognak lázadni és a szövetséges csapatok nem lesznek képesek az idegeneket megvédeni.

A kemalisták elfogtak egy francia futárt

Páris, november 11. A „Petit Parisien” konstantinápolyi magán-táviratban közli, hogy a kemalisták kiutasították Brüsszából a francia konzuli ügyvivőt, de megeredték neki, hogy 48 órával távozása után visszatérhet. A kiutasítás célja teljesen érthetetlen és még inkább az, hogy a francia konzuli ügyvivőt nem távolították el végleg Brüsszából. Szentén Brüsszában történt, hogy elfogták a francia futárt, aki postát akart vinni Konstantinápolyba a francia főbiztosnak. A futárt fogásba vetették és el akarták venni a leveleket, de az ügy elrejtette, hogy nem tudták megtalálni nála.

A galatai olasz postát is átkutatták

Páris, nov. 11. Konstantinápolyból táviratozzák a „Petit Parisien”-nek: A kemalista rendőrség Galatában át akarta kutatni az olasz postahivatalt, állítólag azért, hogy az ott felhalmozott postacsomagokban nincsenek-e olyan áruk és egyéb kéldemények, amelyeket az angolai kormány a szállítószaktól tiltott. Ez csak ürügy volt arra, hogy a kemalisták beszárhassák a belsődi postahivatalt, mint ahogy Szamirában tették. Olasz katonák azonban kikergették a török rendőroket.

Lloyd George ébresztője a török veszedelemlről

London, nov. 11. Lloyd George tegnap New Castelen a közéleti helyzetről is beszélt. Azt mondta, hogy ami most Konstantinápolyban történik, új veszedelem kitérésével fenyeget, a hamu alatt izzó a parázs,

lángnyelvek csapnak ki, de történjék bármi is, az angol zászlót nem szabad bevonnai.

Súlyos felelősséget vettünk magunkra, amikor vállalkoztunk rá, hogy elhárítjuk a veszedelmet. — folytatta volt a miniszterelnök. Fel-szóltam a kormányt, értesse meg a törökökkel, hogy észre kell térniük, mert az az alkotmány, amelyet csak néhány hét előtt ők is aláírtak, még érvényben van és amit Anglia mond, az Olaszországnak is elköveti számdéka. Fel kell ébrednie a kormány-nak, mert a külpolitika nem vasúti hálókoesi.

Török hegyetlenkedés Caesareában

Páris, nov. 11. A görög követség közli, hogy a törökök felgyújtották a caesareai foglytáborát és a foglyokat, valamint a keresztényeket a városban lemészárolták. Kemál pasa parancsára nyolc görög tisztet agyonlőttek.

Az angol külügyminiszter Párisban

Páris, november 11. A kamarában a kormány külügyi politikájára vonatkozólag elhangzott interpellációra adott válaszában Poincaré hosszan történelmi visszapillantást vetett a keleti krízisre, majd örömei fejezte ki, hogy a Borar Law kormány külügyminiszterének megmaradt Lord Curzon, aki Franciaország őszinte barátja.

Páris, november 11. Lord Curzon a legközelebbi napokban Párisba érkezik, ahol Poincaréval és Mussolinival akar tárgyalni a lausannei konferenciáról.

November 20-ra halaszják a lausannei konferenciát

Bukarest, nov. 11. Anglia bukaresti meghatalmazott minisztere ma átnyújtotta Duce külügyminiszternek lord Curzon jegyzékét, amelyben az angol külügyminiszter közli, hogy az angol kormány megkapta a szövetséges hatalmak hozzájárulását ahhoz, hogy a lausannei konferenciát november 20-ára halasszák, kéri azonban azon államok hozzájárulását is, akiket a konferenciára meghívtak. Duce a jegyzék vétele után a Lausanneba kiküldött delegáció tagjaival tárgyalt.

Izmed pasamát elutasított Lausanneba

Páris, november 11. Mintán Izmed pasa és a török delegátusok már elutaztak Lausanneba, a francia kormány azt fogja javasolni, hogy november 13-án formailag nyissák meg a lausannei konferenciát, nehogy a törököknek az az impressziójuk támadjon, hogy a szövetségesek hasni halasztani kívánják a konferenciát megnyitását. Az érdemleges tárgyalások pedig asonnal megkezdődnek, mielőtt a delegátusok megérkeznek.

Bugária is ott akar lenni

Páris, nov. 11. A Havas-ügynökség jelentése szerint a bolgár kormány kérte megbízását az egész keleti konferenciára, nem pedig csupán csak a Dardanelleket-felötti tárgyalások tartására.

A Bolgár Távirati Iroda kategórikusan megcáfolja azt a „Corriere dela Sera” által terjesztett hírt, hogy Bulgária belgrádi képviselője azt a javaslatot terjesztette Ninciosis elő, hogy Bulgária és Jugoszlávia Lausanneban kölcsönösen támogatják azt a tervet, hogy az Egei-tenger partvidékét osszák fel a két ország között. Ugyancsak megcáfolja azt a hírt is, amely szerint Bulgária ajánlatot tett volna Olaszországnak, hogy közösen Bulgáriával katonai és gazdasági egyezményt Jugoszlávia ellen irányuló célul.

Nem komoly az orosz lengyel konfliktus

Varsó, nov. 11. Narutowics külügyminiszter kijelentette, hogy Lengyelországot meg kell hívni a lausannei konferenciára, amelyhez külfabós érdekei fűződnek.

A moszkvai leszerelési konferenciára vonatkozólag közölte, hogy az november 30-án kezdődik, programja nem változik. Románia képvisletével Lengyelországot birta meg.

Ami az orosz-lengyel diplomáciai konfliktust illeti, annak nem szabad túlságos jelentőséget tulajdonítani, mert csak alkalmi motívumokról van szó, amelyek nem fogják érinteni a két ország egymásközi viszonyát.

Orosz tiltakozás Lausanne ellen

London, november 11. Az orosz kormány újabb tiltakozó jegyzéket intézett az angol kormányhoz, amelyben protestál a lausannei konferenciáról történt kizárása miatt. Az angol kormány nem válaszolt erre a jegyzésre.

Az új cseh kormány kereskedelmi programja

Nyilatkozik Novák kereskedelmi miniszter. Revidálják és leszállítják a vámtarifát. Vissza a szabadkereskedelelemhez

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Prága, november 9. Az új csehszlovák kormány kereskedelmi politikája nem hoz változást, ami már abban is kifejezést nyert, hogy a kereskedelmi tárgya megmaradt a régi miniszter, L. Novák kezében. A köztársaság mai kereskedelmi élete krízisben megy át és ezért érdeklődésre tarthat számot Novák kereskedelmi miniszter nyilatkozata, amelyet munkatársainak tett.

A szeptember kilencedikén kiadott kormányproklamáció — mondotta Csehszlovákia kereskedelmiügyi minisztere — magában foglalta az új kormány kereskedelmi programját is. A program legfontosabb része a vámtarifák revíziója és az ugyanevetet felár koeficiensnek az előírása. A háborút követő időben politikai és valutáris szükség volt az a vámfelár, amely ma minden bizonyos súlyos teherként nehezedik a kereskedelemre. A csehszlovák korona kurzusának megjavulása folytán természetesen új vámpolitikát kell követnünk és ez az új vámpolitika az eddigi vámtarifák revíziójával kezdődik és eredménye természetesen az a csehszlovák vámtarifa lesz. A prágai kereskedelmi és iparkamara hetek óta foglalkozik a vámtarifa revíziójának kérdésével, munkája valószínűleg már a napokban befejeződik. Bár a német márkás gyenge állása és az ebből következő német konkurrencia miatt még talán szükségünk lenne a védvámpolitikára, mégis fultesszük magunkat ezen, meghozván azt az áldozatot is abban a reményben, hogy a gazdasági teljes felépülés kárpótolni fog ezért.

Ennek a lépésnek a jelentőségét különösen akkor lehet értékelni, — folytatta Novák — ha tekintetbe vesszük, hogy a védvámpolitika talán soha nem volt olyan erős a világon, mint most. Franciaország a közelmúltban új vámtarifát állított fel, Spanyolország és Olaszország megtartja egyelőre régi vámtarifáit, Anglia, Amerika pedig épen az utóbbi időben hozott radikális rendelkezéseket gazdasági életének megvédésére. A csehszlovák köztársaság a vámtarifák revíziója és redukálása mellett megteszi az első fontos lépést a szabadkereskedelelemhez.

Le kell szögeznünk azt a fontos tény, hogy a mai gazdasági krízis nem termelési, hanem árkrízis és mint ilyen, természetesen csak átmeneti jellegű. A raktárakat ha vesztességgel is, lassan mégis kiürültjük, az újonnan termelt áruk ára pedig már az egészségesebb viszonyokhoz fog alkalmazkodni. A mai helyzetben még természetesen, hogy a hazai közönség az elkövetkező időszakban reményében vonakodik a vásárlástól, a környező államok pedig nem tudják magas árainkat megfizetni. Ez az oka és egyúttal indokolása is az árak leszorítására irány-

nyuló politikáknak, amely nem jelent egyebet, mint árainknak a világparitáshoz való alkalmazkodását. Kereskedelmi mérlegünk az utolsó fél évben némi gyengülést mutat az előzőekhez képest. Kivételünk lényegesen redukálódott, ezzel szemben a behozatal is kisebb lett valamivel, ami viszont ugyancsak a vételkezdő csökkenését jelenti.

Kereskedelmi körökben már régen és sokszor elhangzott a kívánság, hogy stabilizálják a koronát. Az utolsó két hónapban, egy-egy kisebb árhullámzástól eltekintve, a korona árfolyama állandóan 18 Zárchben. Ezzel tulajdonképpen már el is értük a korona stabilizálását.

A kereskedelmi minisztérium semmi fáradságot nem kímél, hogy a külfölddel való kereskedelmi összeköttetésünket könnyebbé tegye, — mondotta végül a miniszter. Budapestben és Prágában épen most tárgyalják a csehszlovák-magyar kereskedelmi egyezmény elfaltatását. Franciaországgal, Spanyolországgal, Angliával, Svájcjal, Kínával, Németországgal, Belgiummal, Portugáliával állandóan folytatunk kereskedelmi tárgyalásokat. Az utolsó kereskedelmi egyezményt október 7-én kötöttük a lett köztársasággal.

Megkezdődnek a Zsidó Szabadlyceum előadásai. Hézappító és hivatásában rendkívül fontos kulturális intézmény, a Zsidó Szabadlyceum kezd meg a közeljövőben működését. A tudományok ez az új tanháza először azok számára bir jelentőséggel, akik iskolai tanulmányukat még abban az időben végezték el, amikor a zsidókérdés nem nyult bele a maihoz hasonló erővel az ember mindennapi életébe. Ezeknek a felnőtteknek tehát nem is volt alkalmuk, hogy a zsidó élet most megnyilatkozó jelenségeivel szemben tudományosan és helytállóan felkészüljenek. Nekik akar segítségükre jönni a Zsidó Szabadlyceum, amelynek a tanárai be fogják vezetni a lyceum halgatóit a jelenkori zsidóság összes problémáiba. Részletes felvilágosítással legközelebb szolgálunk.

Kultúrtevélyt rendez a marosvásárhelyi Debora. A marosvásárhelyi zsidó nők „Debora” kultúrtevélye november 18-án este nyolc órakor a kulturális központban rendez nagy műsoros estélyt. Az estélyen Antai Márk, a Tarbut iskolák főigazgatója is részt vesz, aki a zsidóság aktuális problémáiról fog előadást tartani. A műsor többi eseményét Erdély reprezentáns zenészei töltik be, mint például a külföldről nemrég hazatért Simer Jenő és Zeisman Rezső hagedülművészek és zenészközi tanárok, azonkívül Komjáthi Károly, a „Pillangó főhadnagy” komponistája.

birjanak tanács-
pviselőtestületeket
enlő és közvetlen
k megválasztani.
éssek csak azon
vatalosak, amelye-
egyházi ügyeket
közszégi képviselők
a legfőbb köz-
adalkészésre lehet

a parlament

er 11. A „Vilto-
gységes státusra
szalató, mint azt
viselőknak meg-
ment rendez ülés-
A javaslat min-
tisítviselői bar-
lehető legszála-
sdlni engedni ha-
éket. A javaslat
bizottság állapí-
táson pedig meg-
bizottság, amely
képpisítői is,
legesen megszö-
vesség elvű —
kivéve — az
szabályozza kü-
latai alapján.

rding

1. Az amerikai
kánusok 9 kor-
ék. Egy kötér-
elkeseredett bu-
Az amerikai ste-
kánus kormány-
i ellenséki re-
hívivűi képvise-
pviselőháiban a
főnyi többsége
szüntelen tehát,
megválaszták

alakul

1. Szencsáción
lomácsi illetet
niszterelnök hi-
sráma. Az új
nálléztája fel-
gy Észak-tiro-
szburgtól, Ka-
gából alakítsák
A cikkiró
y külpolitikai
rdt és a terv
valószínűnek
es cseh kül-
szénzerrel tár-
síria felosztá-

helyzet

onstantinápolyi
k tárgyalásai
gbitottjaival ki-
bitatnak. A
otfák, hogy a
süni.

országunk föld-
donába vissza-
zé az ország
tt európai áll-
terakni e vissz-
uth-Kulturális
nevelési alaps

Masamód
9. sz. 1427

Rothmann Márton szabókellékek és **Cluj, str. Matia (v. Mátyás kir.-utca) 2. sz.**
rövidáru raktára **Eladás nagyban és kicsinyben.** Vidéki megrendeléseket postán eszközölök

HIREK

A hatvanéves Brainin

— Az Új Kelet tudósítójától —

A héber irodalmi élet most ünnepli Reuben Brainin, a neves héber irodalomtörténész és esztéta születésnapjának 60-ik évfordulóját. Reuben Brainin az első európai bangot jelenti a héber irodalomban, ő vitt be először nyugati kultúrát a zsidó irásba. Kritikusai, kik vele foglalkoznak, úgy szoktak róla beszélni, mint aki Jofa szépségeit bevitte Sém sátorába. Az ő keze alatt lett a mai héber irodalom helyenként már ultraeurópai is. De míg Brainin csupán a legújabb szépségeket vitte bele a héber irodalomba, mások, akik vele egyidőben működtek, a nyugati kultúra egészségtelen kinövésait is belepántázták. Brainin el tudta kerülni a dekadencia betegségeit és munkáiban: esszéiben, biográfiáiban, kis karcolataiban mindenkor a legstilizáltabb művészet maradt. Brainin mint fordító is kiváló. Fordításaira rányomja egyénisége bélyegét. Zsidó nemzeti érzés szepíti meg minden sorát. Bármilyen nyugati és kosmopolita is legyen, lényegében zsidó még akkor is, ha nem zsidó témáról ír.

Brainin Herázel egyidőben lépett fel és az őt agilis működését fejt ki a cionizmus terén. Főleg Amerikában tesz nagy szolgálatakat a cionista ügynek és a héber irodalomnak. Hatvanadik születésnapja Brainint még fiatalos erőben találta. Munkatársai meleg ünneplésben részesítették és alkalommal és a legtöbb zsidó folyóirat elismerő és méltató írásokat szentel neki.

Szent Elíz. Szabó Imre elbeszéléseinek mai folytatása helysüke miatt kimaradt.

A király Erdélyben vadászik. Bukarestből jelentik: A király vasárnap Szászrégenbe utazik kószatra.

Mussolini nyugati körutrá készül. Párisból jelentik: A mai napok római táviratát kösölnék, amely szerint Mussolini miniszterelnök az első alkalommal meg fogja rögödni, hogy ellátogasson Párisba, Londonba és Bruxellesbe. Újának célja, hogy a szövetségesekkel szorosabb együttműködésről tárgyaljon.

Újjalakult a német kormány. Berlinből jelentik: Itteni politikai körökben határozottsággal állítják, hogy a jelenlegi német miniszterelnök, dr. Wirth vissza fog vonulni és a kormány újalakul. Ebből a célból olyan személyt keresnek, amely a koalíciós pártok versengését a kancellár és a külügyminiszter személyére vonatkozólag ki tudná elégíteni. Eszékszert tárgyalások folynak a pártok között. Megkísérik a német néppártot is bevonni a kormányzó koalícióba. Mindenestre általános a vélemény, hogy dr. Wirth kancellár helyesre annyira megrendült úgy az országban, mint a hálföldön, hogy vissza kell vonulnia.

Harriman amerikai vasutkormány európai körúton. Budapestre jelentik: Megbízható helyről kapott értesülésünk szerint a legendás hírv amerikai vasutkormány: Harriman, minden valószínűség szerint Budapestre jön A multimilliárdos vasutkormány már hetek óta Európában tartózkodik és üzleti ügyekben az angol, francia és német pénzügyi körökkel folytat tárgyalásokat. Harriman jelenleg Hamburgban van és az eddigi tervek szerint meg fogja látogatni Bécest, Prágát, Budapestet, sőt föl fogja keresni a balkán fővárosokat is.

Sajtótámadás miatt visszahívták a prágai jugoszláv követet. Belgrádból jelentik: A kormány visszahívta Prágából dr. Voznak követet és helyébe Lazarovics követéségi tanácsost küldte Prágába. A diplomatacsere az volt az előzménye, hogy a jugoszláv sajtó támadásokat indított dr. Voznak ellen. Azzal vádolták, hogy nem képviseli elegendőképpen a délszláv érdekeket a cseh fővárosban.

József főherceg autóbalesete. Budapestre jelentik: József főherceget legnap könnyebb autóbaleset érte. A főherceget a helyorségi kórház tiszti pavilonjába szállították, ahol egyszerű tábori bitorzati szobában fekszik. Az éjszakát a főherceg lástalanul töltötte. A kórház előtti autóbilok hussan sora várakozik: beteglátogatók. József főhercegnek azt ajánlották, szállítsassák át magát a Pajor-színházba, de ő minden kivételre elbántást visszautasít. A helyorségi kórházban valószínűleg még három napig marad. Az érdeklődő újságíróknak az ápoló kijelentette, hogy a fejszúrás után komplikációk nem állottak be.

Aranypénzt vezetnek be Csehszlovákiában. Prágából jelentik: Dr. Razin pénzügyminiszter bejelentette a képviselőház költségvetési bizottsága előtt tegnap tartott beszédében, hogy a prágai kormány tervezetét kőssítaranypénz veretéséről. Ezáltal Csehszlovákiában bevezetették az aranypénz használatát.

Német szocialisták a nemzeti-ségi viszonyok szabályozásáért. Prágából jelentik: A német szocialdemokraták sürgős indítványt nyújtottak be a képviselőházba, hogy küldjenek ki huszonegy tagú bizottságot, amely a nemzetiségi viszonyok szabályozásáról és az államban élő nemzetiségek jogi helyzetéről szóló törvényjavaslatot dolgozson ki és három hónapon belül terjessze a Ház elé. A javaslatot aláírták a német pártok valamennyien, a cseh kommunisták, a tőli néppártiak és a magyar pártok, összesen 117 képviselő.

Az ügyész ur viccei. Az slábi esztének, amely rendkívül jellemző a románai igazságügyi viszonyokra, svenvedő hósa Simon Manó gyulafehérvári asztalosárnyár tulajdonos és bérkocsi vállalkozó, aki szerkesztőségünkben az alábbiakban mondta el sérelmét:

— November másodikán délután öt és hat óra között dr. Medrea törvényeszi orvos telefonon felszólította cégünket és kérte, hogy reggel nyolc órára bocsiassunk rendelkezésére egy loosit a tizenöt kilométeres levő Dája községbe. Mikor megmondtuk, hogy a kocsi hívtelosen kősszáz leírt adjukat, kijelentette, hogy kilométerenként csak négy leít tud fizetni. Kőssőbb dr. Vilcan Septimus királyi főügyész elment a rendőrségre és felszólította Pralea rendőrfőkapitányt, hogy rekvirálja le a kocsi. Pralea kijelentette, hogy ehhez nincs joga. Erre a főügyész a rendőrség telefonján ismét felszólított és feltűnően erőies hangon ráparancsolt, hogy a kocsi reggel nyolc órára feltétlenül rendelkezésére álljon, mert különben baj lesz. Ezek után kategórikusan kijelentettem, hogy nem adok kocsi. Nagyedőra mulva egy rendőr jelent meg a lakásomon, aki felszólított, hogy kövessem. A rendőrségen kőssölték, hogy le vegyok tartóztatva és elvittek a fogházba. A fogházfelügyelő nem akart addig átvonni, amíg hivatalos utasítást nem kap. A rendőr elment a főügyészhez hivatalos utasításért, de csak a főügyész úrenetével jőit vissza, mely szerint tartásnak tovább is fogva. A fogházfelügyelő szobájában kiürítelték a seibeimet és csiába tettek. Nagyedőra mulva jőit a főügyész, aki jegyzőkönyvet veti föl arról, hogy nem követtem el ádrőrgitást, tehát szabadon enged. Ezután még kijelentette, hogy ő nagy ur és az egész várost tőnkre tehetné huszonnégy óra alatt, de nem akar nekem bajt csinálni és szabadon enged. A jegyzőkönyvbe még bevette, hogy az egész ügy csak egy kis telefonvics volt. A főügyész ur ellen különben dr. Boila Zachariás ügyvédem utján bünvádi feljelentést tettem hivatalos hatalommal való visszaélés és személyes szabadság megsértése miatt.

Váradí Honka táncakadémiáján a hat gimnázium tornatermében (Farkas utca 2.) ma, vasárnap este a rendező Illerettély Jaza-Bard zenekarral. E hó 15 én kezdődik a kedvezményes tisztviselő colon. A 110 leies tandíjból beiratáskor csak 60 leies fizetendő. Újságírók és slábi iskolai hallgatók vessenek még részt ebben a colonban.

Kolozsvár közigazgatási bizottságának ülése. Szombat délben tartotta Kolozsvár közigazgatási bizottsága novemberi ülést s városára díszteremben. Dandea tanácsos az ebádófelebbezésekről, a mérnöki hivatal az építkezésekről, a tiszti főorvos a város közegészségügyi viszonyairól, a tanfelügyelő az iskolákról referált. A többi jelentés után a bizottság Luca P. Niculescu felebbezésével foglalkozott és elutasította kérését, hogy a Wesselenyi-utca elején levő házát reaválíhassa. A határozat szerint az életveszélyes házat haladéktalanul le kell rombolni.

Egyesülnék a svédországi munkáspártok. Koppenhágából jelentik: A svédországi munkáspárt és a szocialdemokrata balcsaray kiküldöttel november 1-től 6-ig Stockholmban tárgyalnak a megállapodásra jutottak, hogy egyesítik a két pártot.

Újabb megjelentik a Mántuirea. A régi királyság nemzetközi ssidóságának hivatalos napilapja, a nemrög becsünettelt „Mántuirea“ november tizenötödiktől ismét megjelenik. Egyelőre csak hetilap lesz a Mántuirea, amely A. L. Zissu szerkesztésében a románai zsidóság érdekeinek függetien és hatalmas védőjévé van hivatalva kifejlődni.

Házasság. Marmorstein Gisz Szilágyosmyórol eljegyzte Dávid Henrik Kolozsnagyidárol. (Mindem külön értesítés helyett.)

Kkötői Palesztinahivatal Galacban. A Cionista Világsszervezet legfőbb bevándorló szerve a jerussalemi bevándorló központ intézkedésre, arra való tekintettel, hogy a leugyelországi, lettlandi, livlandi, stb. bevándorlók áradata főleg Romániai megy keresztül, a galaci Palesztinahivatalt kikötői Palesztinahivatallá alakította át. A hivatal eszténi címe: „Misrad Erac Jisraeli Chóti“, „Oficiul Palestinean si de Port“, „The Palestine Port-Office“, Galac, str. Mára 58. Pasagial Hagilor.

Pierpont Morgan Londonban. Londonból jelentik: Pierpont Morgan, a hírnemes amerikai bankár ideérkezett. Utasítását összekötésbe hozták a Morgan szervezte újabb bankárkonferenciával, amely valószínűleg Washingtonban fog összejönni.

A román hadifoglyok ellátási költségei. Bukarestből jelentik: A háborúk folyamán több semleges államban voltak román hadifoglyok, akiket ezen államok kellően támogatnak. E semleges államoktól most felszólítás érkezett a román kormányhoz, hogy a hadifoglyok ellátására fordított összegeket térítse meg. A román kormány válaszában kifejtette, hogy ezeket az összegeket hadikiadásokként tekintik, amelyek összefüggésben vannak a többi háborús adósságokkal és így ezeket együttesen kívánja elintézni, ami valószínűleg a brüsszeli konferencián fog bekövetkezni.

Nagy érdeklődés előzi meg Hermann Emília hógedüművésznő nov. 15 én este 8 órakor az Iparos Egyeslet Pista Unirii 23. emeleti termében tartandó hangversenyét. A hangverseny keretében fellép Hayemann Otília ének-művésznő is. Jegyek Lepaga L. könyvkereskedésében már csak korlátozott számban kaphatók.

Dalcroze és modern táncanfolyam a Park kőnteremben. A kolozsvári Park-kávéház kőnterében (feljárát a Szentlélek utcáról) figyelemkeltő táncanfolyam nyílt meg. Az új tanfolyamot Barnáné asszony, a Dalcroze módszer erdélyi meghonosítója vezeti, aki a modern táncokat, a shimmit, fox trotot és a Valse Hesitationt is új és az eddiginél esztétikusabb értelmezésben tanítja. Különösen kiemelkednek Barnáné programjából a pantomimék, a táncoklémények és Grieg Peer Gyul-szűtjének táncdarabjai: a gnómkok táncra és Quintra táncra. A gyermekek számára Barnáné külön megjelöléssel szolgál: eláncolatja velük a legismertebb meséket, amelyeket olvasnak, a Janosit és a Julisát, Hamupipókéit. Tanítványokat mársékelte számban még felvesz Lepege, Friedmann, D'Or.

Pénzügyi válság Olaszországban. Rómából jelentik: Az olasz kormány elhatározta, hogy egy a szárazföldi, mint a tengeri haderő szükségletek redukálása. A pénzügyi válság leküzdésére a kormány igyekszik foglalkozni ipari vállalatokba idegen tőkét bevonni.

Berlinben megünnepelték a köztársaság évfordulóját. Berlinből jelentik: A tegnapi ünnepnap — a köztársaság kikiáltásának évfordulója — incidens nélkül mult el.

Nemzetközi kereskedelmi döntő-bíróóság lesz Párisban. Londonból jelentik: A nemzetközi kereskedelmi kamara amerikai osztályának elnöke, Benford közli, hogy a kamara egy tervet dolgozik, amely arra irányul, hogy nemzetközi kereskedelmi viták kérdéseket eldöntésére választott bíróságot lehessen felállítani. A döntőbíróóság székhelye, az amerikai terv szerint, Páris lenne s a törvényszerűket olyan korlátlan jogkörrel ruhánák fel, hogy a kormányok befolyásolásától mentes legyen.

A Haggibber vigalmi bizottságának első ülése. Ma este tartja első ülést a Haggibber új vigalmi bizottsága a Park-kávéház emeleti helyiségében. A bizottság tagjai: Székely Béla elnök, Jakobi Dezső titkár, Feuerlicht Andor pénztáros és Eisenstädler Samuél, dr. Erős Vilmosné, Guitmann Péterné, dr. Horváth Jenőné, Kertész Mártonné, Stotter Aladárné, Serey Baláné, dr. Daszberg Simon, Jakobi Ernő, Knöpfler Barnát, dr. Krámer Armin, Krámer Bernát, László Jerő, Ruvianszky Rafel és Steinberger Márkus. A gyűlés pontosan kilenc órakor kezdődik.

Nyomozzák a csempésző vasutasokat. Bukarestből jelentik: A sziguranca vezérigazgatósága átirásban közölte a CFR-je vezérigazgatóságával, hogy a mozdonykísérő személyzet, amely a vasúti szerelvényekkel a szomszéd országok területére átmegy, nagyarányú csempészést üz és az állam érdekeire káros levetéséket közeviti. A vasúti igazgatóság rendeltetést bocsátott ki a bűnösök kiderítésére.

Rendőrségi hírek. Dolba János Vágóhíd tér 11. számú lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy tiszter lei értékű ruhaneműjét ellopják. A nyomozás megállapította, hogy a lopást Peris János követte el. Elifogták. — Dr. Kőstler Arthur Thőkoty ut 3. szám alatt levő villájába a póntekőri-szombaira virradó éjszaka betörték és öt ezer lei értékű ruhaneműt loptak el.

Ügyvédek és papirkereskedők figyeimbe. Ha praicis és világos román szövegű blankettákat kíván használni irodájában, úgy ilyen szükségletet a Kadima Nyomda és Kiadóvállalat Részvényársaságnál (Cluj, strada Baron L. Pop No. 10.) szeresse be. Keresletével, váltófelvetési meghagyás, biztosítási és kielégítési végrehajtási kérvény, meghatalmazás, adásvételi szerződés, tulajdonjog és szillogog bekebelezés iránti kérvény, stb. blanketták megrendelés szerint: fogalmi, félfamentes vagy famentes papíron, jutányos áron kaphatók. Anuak, aki egyféle blankettából egyszerre több, mint 250 darabot rendel, kiváratára névvel irattal is szállítják az illető blankettát. Viszonteladónak husz százalékos rabbat. A blanketták összeforgalma után az ügyvédi kamarák ötszázalékos hozzájárulásban részesülnek.

Szilágyi „Triple-sec“nek ninesen párja — az italok közt az első — ő a likőrök királya.

Értesítés. A Dick Jakab és Fiacóg Cluj város állami és városi tisztviselőinek október 31-ig rendkívüli árban hirdetett nagy alkalmi elárucítását a cég rendkívüli nagy vesztesége dacára felsőbb kérszere igazolvánnyal ellátott tisztviselőknak, valamint az erdélyi és bacsói újságírószervezet kolozsvári csoportjának igazolt tagjai részére, hogy áldozatkészségének ismét bizonyosságát adhassa, november 15-ig meghosszabbította.

Bes

Eredm hatalo

As új rendelkezést az illeték kereskedel kétra hiv 8-ára a re malomszö tárgyalják mást. A re véségek ták fel a déseit. A nyitották, lem és sz malomipa bizonyított rendszer nemcsak emésztéi f esonforrás malomok nak, mert umokbau kősszák morandun nyitotta a tól masia tet, addig mális áro A regáth ára ha Kolozsvár negyvene a negyve gozott lis leleri ves Sasu malmosok hangon h szeműtél A régi k erdélyi technikai nyitva, ne jesen meg bolot tud ben és B főher ias téshez. A prémiumo setni, sso passalato a kifietés fog megü malásra miniszter, maximális A malmo kell majd teket, az el fog re

A m as anknő es báná nyőnek szükségle mennyiség ötvenener jelenlévő felszólaló semmiesse miniszter sorára a egybenaz malomipa telen es teljes vi a pillanat alapján árákat jóval a n kshelős nemű g f sulyos h meri a felszerelt

KAV

Beszűntetik üzemeiket az erdélyi és bánági malmok

Eredménytelen maradt a bukaresti anket. A kormány karhatalommal akar gabonát rekvirálni. Megszűntették a fehér liszt őrését

Az Uj Kelet tudósítójától

As új liszt-, kenyér- és gabona-rendeletet a mai napig sem tudták az illetékesek végrehajtani. Sásu kereskedelmiügyi miniszter ezért anketára hívta Bukarestbe november 8-ára a regáli, erdélyi és bánági malomszövetségeket, hogy együttesen tárgyalják meg ezt a súlyos problémát. A regáli és erdélyi malomszövetségek közös memorandumban tárgyalták fel a rendelet sérelmes intézkedéseit. A memorandumban bizonyították, hogy szabadkereskedelelem és szabadörlés nélkül a virágzó malomipar a tönk szélére kerül. Bizonyították azt is, hogy a prémium-rendelet teljesen tarthatatlan, mert nemcsak a malmok teljes alapfokját emésztí fel, hanem az utolsó köiesőforrást is kimeríti, úgy hogy a malmok ma már vásárolni sem tudnak, mert minden pénzüket a prémiumokban fektetik, amit az állam csak hónapok múlva fog kifizetni. A memorandum hivatalos atákaai bizonyította azt is, hogy míg a malmoktól maximális áron veszik el a lisztet, addig a termelők jóval a maximális áron fűt adják el termékeiket. A regátban például egy vagon buza ára harmincegyezer lei amely Kolozsvárra való beszállítása után negyvenezer leire szaporodik. Tehát a negyvenezer leies buzából feldolgozott lisztet az állam harmincezer leiert veszi át.

már békeidőben is exportra dolgoztak és a tomesvári és negyváradai malmok kitűnő termékeket még Indiában is ismer-tek. A rendelet arra kényszeríti a malmokat, hogy csak a saját körzeteiket láthatják el liszttel. Ez azt jelenti, hogy például Tomesvár három nagy malma napi negyvenhárom vagon munkateljesítménnyel, kénytelen lesz üzemét a minimumra korlátozni, mert a tomesvári körzet napi szükséglete másfél vagon.

A bukaresti anketon nyilvánvalóvá vált, hogy ha a rendeletet rövidesen nem eszközlnek lényeges változtatásokkal, úgy a malmok kénytelenek lesznek véglegesen beszüntetni üzemeiket. A rendelet tarthatatlanságát bizonyítja az a tény is, hogy a városok liszt szükséglete már ma is csak napokra van biztosítva. A kormánynak nem lehet érdeke, hogy Románia egyik legvirágzóbb iparágát tönkretegyje olyan előkért, amelyetől úgy a vagykőösszege, mint az államra csak kár származhatik.

Bulgária belép a kisantantba

Sztambulinszki feltűnésteltő nyilatkozata Belgrádban

Az Uj Kelet bukaresti tudósítójától

Belgrád. nov. 11. Sztambulinszki bolgár miniszterelnök ma Párisban és Nincioscel tárgyalt. Sztambulinszki kijelentte Bulgáriának a Délszláv királysághoz való közeledési szándékát. Sztambulinszki az a kívánsága, hogy Bulgária a neuillyi szerződést minden nehézség nélkül végrehajthassa. Kérte Nincioscelt, támogassa Bulgáriát a lausannei értekezleten az Égei-tengerhez vezető út visszaszerzésében. Párisban ehhez hozzájárult. Sztambulinszki a tárgyalás után nyilatkozott a sajtónak és az alkalommal azt a híresztelést is szóba hozta, mintha Magyarország Bulgáriával titkos szerződést volna kötött. Bulgária — mondta a miniszterelnök — nem kötött titkos és a szövetségiállamok ellen irányuló szerződést Magyarországgal. Bulgária különbözően ellensége minden titkos szerződésnek. Az interjú végén Sztambulinszki még azt a szerzőkés kijelentést tette, hogy ő azt hissi, nemcsak az eljött az az idő, amikor Bulgária be fog lépni a kisantantba.

A békeszerződés feltételeinek teljesítése ügyében Sztambulinszki kijelentette, hogy maguk a délszlávok 32 évet számítanak a békeszerződés teljesítésére, tehát nem kívánják, hogy Bulgária három éven belül tegyen kötelezettségnek eleget. Mint látjuk, Sztambulinszki Bukarestben biztosítékot kapott arra, hogy a kisantant támogatja Bulgáriát az Égei-tengeri kikötő visszaszerzésében és a moratórium dolgában.

KÖZPONTI TÉLIKERT

TAYOL, SYLVIA és a közkezdvelt régi tagok teljesen új műsorral. Nyitás 9 órakor. Lloyd 1014

Rókat és más szörmet fest az Unio gőzmosógár Kolozsvár

Mar kovits F. ékszerész, Arany-ézüst ékszerék, kinczést és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, brilliánt legmagasabb napi áron veszek. 1393 Cluj, Wesselényi-utca 20. sz.

KÖZGAZDASÁG

Tovább esik a francia frank

Ujabb veszteségek a márkán

Az Uj Kelet tudósítójától

Az elmúlt heti deviza- és valutapiac legfontosabb eseménye az eddigi igen stabil francia frank nagy kilengései lemorzsolódása és ezzel szoros összefüggésben a lei párisi kursusának feljavulása volt. A lei kursusának emelkedése így módon nem tényleges, hanem csak relatív. A francia frank árfolyamzuhanása a márka, illetőleg a Németország által fixetendő jóvátételi összeg hatása alatt áll. Franciország ugyanis csak úgy tudná államháztartását és pénzügyeit egyensúlyban tartani, ha be tudná Németországtól a jóvátételi összeget hajtani. A francia erőszakos politika következményeként azonban a márka nem tud stabilizálódni és így Franciország kiltátsai, hogy a jóvátételi összeget valóban megkapja, nagyon illuzórikusak. November 9-ikén Berlinben olyan hírek terjedtek el, hogy a francia álláspont engedett eddigi merevségéből, a francia lapok pedig rigorózus megtartása miatt éleshangú támadást intéztek Párisra ellen. A berlini töredék ennek a híreknek a hatása alatt az eddig horribilis magsasságu külföldi valuták szeles skálájú zuhanást mutattak. A dollár 9200-as jegyzéséről 6100-ra esett vissza, a márka pedig rohamos háussat mutatott.

A Berlinből november 9 én este feladott megantáviratok a külföldi valutákban további háussat jeleztek. A kedvező atmoszférából Zürich sem tudta magát kivonni és a november 10-ára várt 8.25-ös nyitást Berlinre már előre eszámolták és 9 centimével jegyezte a márka kursust. Az erdélyi és bánati pénzpiacra a kitűnő zürichi nyitás hatása alatt a márka az eddigi 1.65 ós kursusról majdnem 100 százalékkal 3-ra esékett fel. Kolozsvár, Nagyváradon, Aradon és Tomesvárt a zürichi nyitás tudomásulvétele után óriási kereset indult meg a márkában. A márka emelkedésének hatása alatt Zürichben a francia frank is háussal felé tendált. November 10 én délután azonban, mikor megérkezett a berlini tözsdényesiről szóló jelentés, kitűnt, hogy a márka javulása csak valaminek volt, mert Berlinben a dollár újlag 7700-ra emelkedett a ennek következményeképpen a romániai piacon új marka baissa indult meg. A kursus 2³/₈ - 2¹/₈ -re zuhant vissza és így úgy a pénzpiac-élet, mint a magánosok ujabb érekevény veszteséget szenvedtek. A márka háussa magával rántotta a francia frankot is. A két valuta kursusának szoros okozati összefüggését a zürichi tözde azábbi jegyzései illusztrálják:

Zürichben	francia frank	márka
nov. 6.	37.25	8 ⁵ / ₈
" 7.	35.90	6 ⁷ / ₈
" 8.	35.10	6 ³ / ₈
" 9.	34.50	6 ⁷ / ₈
" 10.	35.80	7.-
" 11.	35.-	6 ⁷ / ₈

A csehslavák koronában pénzügyi körök és a bankok további esést várnak.

Az elmúlt héten Erdélyben és a

Bánáthban nagy kereset mutatkozott osztrák és magyar korona iránt. A Zürichben 22-es kursuson stabilizálódott, sőt november 11-én 23-ra emelkedett magyar koronát főleg azért keresik, mert a budapesti devizatözpont nem engedélyezi a lei elhelyezését és a magyar koronában való fizetést favorizálja. Az osztrák koronával, amelynek kursusa Zürichben 0.073-0.074 között ingadozik, prágai kifizetésre való arbitrázsa keresik.

Belföld

(x) Bukaresti valutapiac november 11-én: Márka 170-180, leva 102-104, török font 83-84, font sterling 700-705, francia frank 115-120, svájci frank 24-29.50, lira 660-670, drachma 425-430, dinár 240-265, dollár 119-161, osztrák korona 24-25, magyar korona 6-6.50, szlovák 510-515, lengyel márka 130-135.

(x) Butaresti devizapiac nov. 11-én: Paris 1040, London 708, Newyork 159, Róma 675, Zürich 28.25, Prága 505, Bécs 21.25, Berlin 190, Budapest 6.

(x) A kereskedelmiügyi miniszter híve a szabadkereskedelemlnek, de feltételekkel. Bukarestből jelentik: Sásu miniszter kijelentette a „Diminuenta” tudósítójának, hogy elvben híve a kereskedelem szabadságának, de ezt a szabadságot szabályozni kell a kormánynak, amely felelős és amelynek meg kell tennie a szükséges intézkedéseket a helyzet javítására.

(x) A Reaica körül. Bukarestből jelentik: A „Lupta” szerint a részcai részvénytársasággal kötendő megállapodást egyik jelenlegi miniszter javára létesítik, akit a részvénytársaság igazgatóságának elnökévé fognak kinevezni. A „Lupta” híre feltűnést keltett és érdeklődéssel várják az elmaradhatatlan esőfolatot.

(x) Aggasztó a mezőgazdaság helyzete. Nem elég az őzi vetés. Bukarestből táviratozzák: Az „Adaverul” szerint a folytonos esések miatt rendkívül aggasztó a mezőgazdaság helyzete. A gabonatermelők nem akarják áruba bocsátani a gabonát, arra számítva, hogy tavasszal sokkal nagyobb árakat fognak elérni. Az eddigi őzi vetések távolról sem elegendők arra, hogy az ország gabonaelállítását biztosítsák.

(x) A börtön forgalma közeses. A kereslet foképpen nehéz talpbőrök iránt érdeklődik. Az árak változatlanok. A nyersbörtön élénk, az árak szilárdak. Nehézbörtönben a belföldi szükségletet nem tudják fedezni, mert a jóminőségű állatokat 17-18 leies állományban exportra vásárolják, holott a kolozsvári piaci húsárakat 14-15 leiben állapították meg. Árak: Nehézbőr 26-27, szopos 8 kg-ig 30, pitling 22-26, bivalybőr 18-22, raggyu, nyers 18-22.

(x) Készül az ipari szeszgyárak kartellje. Megbízható helyről nyert értesüléseink szerint az ipari szeszgyárak kartellje igen előrehaladott stádiumban van. A megállapodás teljesen elűt az eddigi egyezmények-től és olyan alapokra helyezkedik, amelyek kultiválása eddig nem volt szokásos. A megegyezés teljesen üzleti bázisra van alapozva s állítólag kizárták a kauciók és más leköte-

A fehér liszt őrítésének tilalma súlyos károkat okoz az államnak is, mert a modern technika vívmányával felszerelt erdélyi és bánági malmok

A VORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen! Cluj, Calea Victoriei 99.szám. Telefon 2-71. 1371

sek rendszerét. Az ipari szeszgyárak közös eladási irodákat szerveznek és szervezsen bekapcsolódnak az egyes vidékek forgalmába. Erre vonatkozólag már több alkalommal folytak tárgyalások és a perfektláásra az ipari szeszgyárak képviselőinek legközelebb megtartandó értekezletén kerül sor. — A szeszadó módosítása és az új kontingens ügyében különben antét lesz a kolozsvári pénzügyi államtitkárságon. Az ügyet Casmann miniszteri tanácsos referálja.

(x) A kolozsvári szeszpiac helyzete laza. A kereslet a nagy pénzdrágaság miatt tartózkodó a még a hitelintézetek iránt is alig érdeklődik valaki. Jelenlegi piaci árak: finomított nveressz 42, rum 55, likör, krém 45, likör I. o. merkantil 30, II. o. merkantil 27, seprő és szilva valódi 65 lei hektoliter fokozóként.

KÖZLÖD

(x) Zürichi zárát november 11-én. Berlin 6 75, Newyork 546-75, Prága 17 50, Budapest 22-75, Buzarasi 3-42.

(x) Zürichi devizapiac, uytítás november 11-én: Berlin 678, Newyork 546.50, London 2438, Páris 3500, Milano 2395, Prága 1740, Budapest 23, Varsó 375, Bécs 74.

(x) Budapesti devizátvázda nov. 11-én: Amsterdam 975-987, Bakarest 1565-1665, Koppenhaga 505-510, Krisztiania 455-456, London 112-115, Berlin 30-35, Róma 104-109, Páris 157-162, Prága 77-81, Stockholm 673-688, Zürich 455-470, Bécs 325-340, Szófia 1750-1850, Newyork 2490-2565, Varsó 1475-1575.

SPORT

A bajnokság mai mérkőzései

As Uj Kelet tudósítójától:

A kolozsvári kerület bajnoksága sorsának további kialakulására rendkívül nagy fontossággal bírnak a ma, november 12-én eldöntésre kerülő bajnoki küzdelmek. A hivatalos sorsolás szerint az Univerzitátes csapata a KKASE-val játszik, a KAC pedig a CFR együttesével mérí össze erejét. Különösen izgalmasnak és hevesnek ígérkezik a piros-fehérek és a vasutascsapat bajnoki küzdelme. A CFR azzal a reménységgel kezeskedte híreit, hogy a csapat végre önmagára talált és döntő szerepet fog játszani a kerületi bajnokságban. A start azonban rosszul sikerült. A CFR első mérkőzését a KMTE ellen 1:0 arányban elvesztette, második mérkőzését a kereskedők csapatával szemben ugyanilyen eredménnyel megnyerte ugyan, de a tavalyi bajnokcsapatától 2:0 arányban újolg vereséget szenvedett, a Haggibborral szemben pedig eldöntetlenül végzett. A vasutascsapatnak tehát jelenleg mindössze három pontja van és ezért a vasutasok nagy ambíciót kell kifejtsenek, hogy a KAC legyőzésével javítsanak a bajnoki listában elfoglalt rossz helyzetükön. A KAC eddigi két eldöntetlen mérkőzésén megőrizte ugyan veretlenségét, de csak 2 pontot szerzett. A KMTE-vel tartott bajnoki mérkőzés kitünő tréning volt a piros-fehérek részére, akik feljavult kondícióban indulnak a mai küzdelemben. A rendkívül érdekesnek és hevesnek ígérkező mérkőzésen dr. Vatiann Sabiu (Univerzitátes) szövetségi bírónak erős kézzel kell megfékeznie a szenvedélyek kitérését.

A másik elsőosztályu bajnoki mérkőzés az Univerzitátes és a KKASE csapatai között kerül eldöntésre. A kereskedők csapata az

eddig lejátszott négy mérkőzésen három pontot szerzett, míg leveszedelmesebb riválisai, a KMTE — összes mérkőzésének lejátszása után — hat ponttal zárta a szezon. A KKASE-t tehát az az ambíció hevíti, hogy hátralévő két mérkőzésének megőrzésével megelőzze a munkásokat. Viszont az egyetemi csapat kedvesfőten auspíciómok között kezdte meg az ősz fordulót és játékosai nehszen tudnak lendületbe jóni. Fair játék után, amelynek bírása Calozsár Imre (Haggibbor) lesz, eldöntetlen eredményt várunk.

A két elsőosztályu bajnoki mérkőzésen kívül a második csapatok szövetségi díj és az ifjúsági csapatok bajnoki mérkőzéseinek egész légiója gazdagítja a mai sportprogramot.

Labdarugás

A kolozsvári sportegyesületek értekezlete. A kolozsvári kerületi sport-szövetség feloszlásával kapcsolatosan a kolozsvári sportegyesületek ma, vasárnap délelőtt 11 órakor a Park-kávéház emeleti helyiségében értekezletet tartanak, amelyen a kolozsvári Comitetul Regional és albizottságainak reorganizálását tárgyalják meg. Az egyesületi képviselők értekezletén minden valószínűség szerint résztvesz dr. Ritter Salamon, a brassói kerületi bizottság elnöke is, akit a bukaresti központ a kolozsvári szövetség likvidálásával bízott meg.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Az Éj királynője. (Operett-bemutató a Magyar Színházban.) Szombat este mutatta be a kolozsvári magyar színház Bach és Valtir Kolló operettjét, az Éj királynőjét. Ha valamilyen előér ez az operett az utolsó évek operettjeitől, úgy ez csak azért van, mert itt kivételesen a szöveg fordítóinak nagyobb gondot, mint a zenére. Nem tudom elismerés e ez, de az Éj királynője szövegkönyve szemmel sem rosszabb a mostanában tucatjainra importált francia behozatatókál. A darab rövid tartalma a következő: Egy sorsüldözött bartulajdonos lokálját beszártja a hatóság, mire a tulajdonos maga mellé veszi a legarinosabb táncosnőjét, akit röviden az Éj királynőnek nevez és vele próbálja megpuhítani a szigoru hivatalnokokat. Amíg ez sikerül, addig a tüzes véru királynő egy csomó ember életét kesszri el. Rengeteg humor, ötlet, helyzetkomikum tarkítja a darabot, amelyben Valtir Kolló iri frappáns jazz-bandóli firtözött muszikát. Az előadás a legjobbak közé tartozott. A címszerepét Neményi Lili játszotta olyan ötletesen és tehetségesen, hogy

eddig sikerét megkoronázta vele. Különösen modern táncos keltettek fel-tünést. Egy öreg férj szerepében Bányász István kitünő alakítást nyújtott. Az egésség humoru Nagy Gyula már megjelenésével is derűlt-séget keltett. De a többiek is, különösen Tarnai Tarás, Réthely, Mihályfy, Cealle, Áldor Juliska, Fajk Rósi, Virág is nagyon jók voltak. A rendezésért Lásó Miklóst illeti díszéret.

Habima Zsidó Szinpad

Heti műsor

Vasárnap: Der Golem von Prag.

Hétfő: Ugyanaz.

Kedd: Der Kaes Cholem.

Szerda: König Lear.

Csütörtök: David's Geige.

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: Jenkel der Schmidt von Pinski.

Vasárnap: Ugyanaz.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Vasárnap d. u. 3-kor: Kék mazur. (Operett-ujdonság 18-adszor. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap este 7-kor: Az éj királynője. (Operett-ujdonság, 2-odszor. Premier helyárakkal. Bérletszünetben.)

Vasárnap este 10 órakor: Nincs elvámolni valója? (Premier helyárakkal.)

Hétfő: Az éj királynője. (Operett-ujdonság, 3-adszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 37. sz. A.)

Kedd: János vitéz. (105-ödször. Rendes helyárakkal. Bérletszünetben.)

Szerda: Az éj királynője. (Operett-ujdonság, 4-odszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 38. sz. B.)

Csütörtök: Szent Antal csodája és Crainquebille. (Először. Az irodalmi munkásciklus 2-ik bérletesztéje. Premier helyárakkal.)

Péntek: Szent Antal csodája és Crainquebille. (Másodszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 39. sz. C.)

Szombat d. u. fél 4-kor: Sándor Máttyás. (III-IV. rész. Igen olcsó mozi-helyárakkal.)

Szombat este 7-kor: Az ártatlan Don Juan. (Ujdonság, először. Premier helyárakkal. Premier bérlet 15. sz.)

Szombat este 10-kor: Bucukeringő. (Operett-ujdonság 8-adszor. Premier helyárakkal.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Cigánygrófnő. (Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap este 7-kor: Az ártatlan Don Juan. (Ujdonság, 2-odszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 40. sz. A.)

Vasárnap este 10-kor: János vitéz. (106-odszor. Premier helyárakkal.)

Hétfő 7-kor: Az ártatlan Don Juan. Ujdonság, 3-adszor. Rendes helyárakkal. Napi bérlet 41. sz. B.)

Hétfő 10 órakor: Az éj királynője. (Operett-ujdonság, 5-ödször. Rendes helyárakkal.)

A szünorra tűzött előadások jegyei előre megvásárolhatók a színház pénztáránál.

Felkérés szerkesztő DR. MARTON ERNŐ

Hód: SZÉKELY utca és Hódvállalat 27.

Szörmék művészies feldolgozása

Déri Lajos,

Cluj, trade Memorandului (volt Unió-utca) 3.

Eredeti modellek!

Telefon 12-12.

Gyógyszerűveg-árak:

Gömbölyü		6 sarkos	
100 gr. —.65	150 gr. —.72	50 gr. —.69	400 „ —.230
125 „ —.68	500 „ —.1.50	75 „ —.72	750 „ —.320
		100 gr. —.83	

zöld színben kapható

Füzlet: Cluj, Piafa Unirii 13. sz.

Telefon: Városi üzlethez 10-02 Raktárhoz 10-03

Megnyílt a Frenkel áruaktár str. Aprinjoavelor (v. Gyufagyár-u.) 13. Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritünő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasúti vágány Tel. 401, 290

Tapéták

minden kivételben kizárólag kaphatók: Szécsi Sándor és Tsa, Timisoara Bulevardul Berthelot (Kossuth Lajos-u.) 11-13. szám. 1366 Lakások tapétázását vállaljuk.

Még sehol és soha nem voltak kaphatók készen olyan kitünő

öltöngők, felöltők, fluruhák,

mint most 1438

KATZ és MENDEL cégnél Cluj, Főter 10 sz. Szövetek nagy választékban

Kartcsongyig 15% engedmény

közltszviselőkt, katonatisztek és nyugdíjasoknak a

KRISTÁLY

qözmosógárnál Cluj. — Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Sport Áruház

Aradi hűtő és hűtőszőnyeggyár áruház Cluj, Wesseléngi-utca 16.

! Szűrt habók, szűrt kávé, kávé, kávé és kávé eredeti gyári árban kapható.

A női és gyermekruhák elárusításával felhagytak

Amíg a készlet tart

10%

árengedményt nyujtok minden vevőnek.

Közltszviselőknék még külön engedmény!

SIPOS JENŐ

Piafa Unirii 17

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sae-passage
Ajánlja saját készítményű sérvkötőt, haskötőt stb.
Női és férfi övszerek nagyraktára

Most jelent meg!

Kaczér Illés legújabb könyve

A vakember tükre

Tízennégy mesteri novella
Művészi kiállításban ára 20 lei

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában

Női és férfi

elegáns kivitelben készülnek

FUCHS
BŐRRUHÁÜZEM
Oradea-Mare, Calea Victoriei 1

Utazó bőrönd és táskák legjobb minőségben kaphatók
Farmati bőröndösnél
Cluj, Str. Memorandului (Vál.-a.) 16.

fénye fehér mint a napé

Karácsonyi cukorkák nagy választékban

LUSZTIGÉSNUSSBÄCHER
Cluj, Calea Reg. Ferd. 31

Feuerstein J.
textil, kötött és rövidáruház
Cluj, Str. Reg. Maria 12.

Kereskedők és a n. é. közönség figyelmébe ajánljuk 40 mtr. hosszú külön

gyermekjáték-terműnk

Gyermekjáték kiállításunkon 50 százalékkal olcsóbbak az árak mint bárhol. Még soha ily nagy választék nem volt diszmu és bőráruban, karácsonyi ajándékok szintén a legnagyobb választékban

Eisenstädter Fülöp és Tsa (v. Lakatos-áruház) cégnél Cluj, Deák Ferenc-utca 11-13 Kereskedők külön engedményben részesülnek!

Perle Pamut a la DMC
garantált szintartó MOST minden színben ÉRKEZETT
Galanterie és rövidárak !! állandóan raktáron !!

„PROGRESS“
import cégnél
Oradea-Mare

Külföldi likőr és pezsgő különlegességek kaphatók Lucullus-nál Oradea-Mare, Bémer-tér 1395

Molnár Leon és Tsa
női divatkereskedése Tg.-Mures-Marosvásárhely, Főter 43. szám.

Női divatszövetek, vásznak és mindennemű rőfös árak. Szolid kiszolgálás. Olcsó szabott árak!

Papir és fűszernagykereskedők figyelmét felhívjuk az iskola saisonra „Zsa“ első román krétagyár Cluj.

MODERN ÜVEGCISISZOLDA és TÜKÖRÁRUGYÁR

PÉCHY és TÁRSA

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

készíti a legszebb tükröket és butorfüvegeket minden méretben és mennyiségben

Ujrafoncsorozási Kérjen arajánlatot!

MEGNYILT Clujon a Bolyai-utcában MEGNYILT
Rosmann Mihály szücsműhelye
ahol minden a szalmába vágó m. n. b. h. t. legújabb divat szerint pontosan esztrichon

Dávidovics Mór női divatterme Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34.
Legújabb divat szerint készít kosztümöket, kabátokat. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. 4121

LEGELŐNYÖSEBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

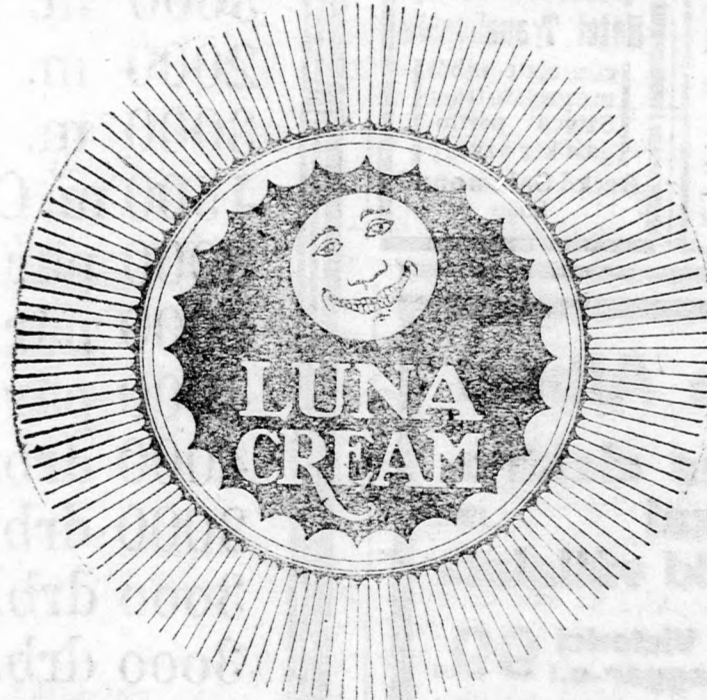
Függő és fal-lámpák, lámpa és kő-égybe lámpa, táblalámpák, táblalámpák, táblalámpák, táblalámpák

Engross!
Kisvárdai Lajos
Cluj-Kolozsvár P. M. Viteazul 30. Telef. 954

Előzetes-felépő peharak, lámpa-csövek, bitale-csövek, bitale-csövek és peharak

A legjobb cipőkrém

A cipőkrémgyártás legújabb terméke

Tartós fényt ad. Szívóssá teszi En-gross eladási lerakata: a bőrt Aki egyszer kipróbálja, Mauriciu Jancovici mindig használni fogja Bucaresti, str. Smardan 23

Alapított 1868 évben.

Pontos és szolid kiszolgálás.

M. Kominik Prag, Smecka-utca 11

marha és disznóbizományos. Megbízásokat elvállal szarvas-marha és disznó-szállításokra. A szállítmányok

Magyar tranzitszám 59524 Rudolf Kominik Prag-Bubna

Irányítás: Budapest-Hegyeshalom-Petroselka állomásokon keresztül.

címére küldendők

